אין בעלי אומניות רשאין לעמוד מפניהם. פ"ה בעלי אומניות שעוסקים במלאכתם אחרים ולישב לשון רשאים פירש כן וגרלה דאפילו עסוק במלאכתו לא מחייב כדאמרינן בפ"ק דקידושין (דף נ.) ומה [קימה] שאין בה חסרון כיס אף [הידור] שאין בה חסרון כיס והר"ר יעקב בר שמעון היה מיישב לשון רשאין *אפילו עסוק במלאכתו דאין רשאין כמו אין חייבין כי ההוא דתנן פרק המקדיש שדהו (ערכין דף כח:) שור זה טולה אומרים כמה אדם רולה ליתן בשור זה להעלותו טולה אע"פ שאינו רשאי ופירושו אע"פ שאינו חייב כדאמרגמינן לא תהיה ט כנוטה לא תהא ליה כרשיא וכן יש לפרש ההיא דפ"ק דקידושין (דף נ.) אין אדם רשאי לעמוד בפני רבו אלא שחרית וערבית אלא יהא כבודו מרובה משל שמים ולא שיהא אסור אלא אינו חייב לעמוד קאמר ומיהו ברוב ספריס גרס בההוא דערכין אע"פ שאינו חייב אבל בספר שהועתק מאותו ספר שכתב רבינו גרשום כתוב אע"פ שאינו רשאי וגם רש"י הביא ראיה בתשובה מספר רבינו גרשום דרשאי הוי כמו חיוב": **כשלע** כיתר מכשלע. פ"ה דקאי אפלוגתא דשדרה וגולגולת דקאמרי בית הלל כדי שיטול מן המי ויומות ואמר רב יהודה [אמר שמואל] בריש פרקין (דף מב:) וכן לטרפה ואמרינן בבכורות פרק על אלו מומין (דף לז:) כמה יטול מן המי ויומות ואמר שמואל כשלע ואיכא דאמרי התם במתניתא תנא כשלע ור"ת מפרש דקאי אהא דאמר בסמוך (דף יח:) גבי גלודה ואם נשתייר בה כשלע כשרה וקשה לפירושם דמלתא דפשיטא הוא דשלע הוי כיתר מכשלע דלא קתני בהו עד וי"ל דאשכחן בכמה דוכתי דהוי כמו עד אע"ג דלא קתני בהו עד בפרק הזהב (נ"מ דף נא:) כמה תחסר *ויהיה בה לוגלה ד' איסרין ופריך בגמרא ורמינהי כמה תחסר *ולא יהיה בה לוגלה כו' ומשני תנא דידן קא חשיב *(מלמעלה למטה) ותנא ברא חשיב *(מלמטה למעלה) ובפרק הכונס (נ"ק דף סא.) עברה גדר ארבע אמות *(חייב) והתניא *(פטור) ומשני תנא *(ברא) חשיב מלמעלה למטה ותנא *(דידן) חשיב מלמטה למעלה ומיהו אכתי קשה דגלודה גבי כשרות מיתניא וכי חשבת מלמעלה למטה כיון דאמרת דכשלע כיתר מכשלע ח"כ מאי פריך מחבל המטה ומהדקין שבכלי חרס וכי חשבת נמי בגלודה ובגולגולת מלמטה למעלה הויא ליה עד ולא עד בכלל ואם כן הוה להקל ובמסקנא מוכיח דכל דוכתי הוי להחמיר וגרלה דקאי אנקדר כשלע דאמרינן לעיל (דף נ:) טרפה דלכשתמתא תעמוד על טופח ור' חייא בר אבא פליג ואמר כשלע כשרה יתר מכשלע טרפה ואתא רב נחמן לאמוטיון דכשלע כיתר מכשלע ולא חיירי כלל לענין עד ועד בכלל אבל בכאיסר אמוטיון דעד ולא עד בכלל דע"כ מלמטה למעלה חשיב דאתאו כשרות קאי:

הדקין שבכלי חרס הן וקרקרותיהן ודופנותיהם כו'. למאי דגרסינן הן משמע דכלי חרס בתחלתן לא חשיב כלי בפחות מכדי סיכת קטן ועד לוג דקתני לא מצי קאי *(אהך) אלא אשבריה קאי אמנס לא מצינו בשום מקום דבטינן שיעור לכלי חרס מתחלתן והא דתנן במסכת מקואות (פ"ד משנה ג) החוטט בגיעור לקבל לרוחות בשל עץ בכל שהוא בשל חרס ברביעית היינו דוקא לקבל לרוחות ואתם נמי פליג רבי *יהודה ואמר אף בשל חרס בכל שהוא ולא *קאמר רביעית אלא בשברי חרס ובסדר המשנה לא גרסינן הן במסכת כלים בפרק שני (משנה ג) אלא גרסינן אתם הדקין שבכלי חרס וקרקרותיהן כו' ומשמע כמו הן כיון דגרס וקרקרותיהן שיעורן

וחזייה לדרב מתנא דאתיא. בזה הכלל מאי טעמא דדמיא לנטולי תנא אלו טרפות הני הוא דטרפה הא דרב מתנא כשרה ור' שמעון בן לקיש אמר אלו כשרות דוקא תנא טרפות ותנא זה הכלל וחזייה לדרב מתנא דלא אתיא בזה הכלל מ"ט לאו לנקובי דמיא ולא לפסוקי דמיא ולנטולי נמי לא דמיא תנא אלו כשרות הני הוא דכשרות הא דרב מתנא טרפה גופא *אמר רב מתנא מ) האי *בוקא דאמטמא דשיך מדוכתיה טרפה ורבא אמר כשרה ואי איפסיק ניביה טרפה והלכתא *איפסיק נמי כשרה עד דמתעכלא אתעכולי: עד כמה תחסר [וכו'] : אמר זעירי אתון דלא מיתחמי לכון שיעורא שיעוריה בדינרא קורדינאה והוי כפישיטא זוטרתי ומשתכחא ביני פישיטי דפומבדיתא אמר רבי חנא פתוראה עילא מינאי הוה קאי *בר נפחא ובעא מיני דינרא קורדינאה לשעורי ביה טריפתא ובעי למיקם מקמיה ולא שבקני אמר לי שב בני שב *אין בעלי אומניות רשאין לעמוד מפני תלמידי חכמים בשעה שעסוקין במלאכתם ולא *והתנן כל בעלי אומניות עומדים מפניהם ושואלין בשלומן ואומרין להם אחינו אנשי מקום פלוני בואכם בשלום אמר רבי יוחנן מפניהם עומדין מפני תלמידי חכמים אין עומדין אמר רבי יוסי בר אבין *בא וראה כמה חביבה מצוה בשעתה שהרי מפניהם עומדין מפני תלמידי חכמים אין עומדין ממאי דילמא כדי שלא תהא נמצא מכשילן לעתיד לבא אמר רב נחמן כשלע כיתר מכשלע כאיסר כיתר מכאיסר אלמא קסבר רב נחמן *עד ולא עד בכלל איתיביה רבא לרב נחמן *חבל היוצא מן המטה עד חמשה טפחים טהור מאי לאו חמשה כלמטה לא *חמשה כלמעלה ת"ש *מה' ועד עשרה טמא מאי לאו עשרה כלמטה לא *עשרה כלמעלה תא שמע *הדקין שבכלי חרס הן וקרקרותיהן ודופנותיהם יושבין שלא מסומכין

וחזייה. תנא לדרב מתנא דאתי לא ממעטו ליה אחיא ליה לכלל טרפות בזה הכלל: דדמיא לנטולי. דמתני' דהא כטולה היא ומן טרפות הוא כדאמרינן בטיטל הכבד הילך תנא אלו בטרפות למטוטי ואיידי דתנא אלו בטרפות תנא נמי אלו בכשרות ואע"ג דלא ממעטו מידי: הני. נטולי הוא דטרפה לכל דרב מתנא כשרה: ולנטולי נמי לא דמיא. דהא לאו נטולה לגמרי היא: הני. נטולי הוא דכשרות טיטל הטמול והכליות לבל נטילת ירך דרב מתנא טרפה: ניביה. גיד שברלאנו שמחובר בחוד וקטן הוא מאד: מתעכל. נרקב: בוקא. דלגם הקולא התחובה בחוד עצם האליה שקורין הנק"ל: דלא מתחמי לכו שיעורא. אלא דאיתם איסר האיטלקי מימיכם: דינרא קורדינאה. אותו היו מכירים ומהני אדרבא הוא: ר' חנא פתוראה. שולחני היה והיו לפניו מטבעות הרבה: אין בעלי אומניות. העוסקים במלאכת אחרים והוא שולחני היה משתכר בשל אחרים למחיה ונריך להזהר ולהתן לעיניו שם ולהשתדל עם כל הטוברים לשאול מה הם צריכים והכי תניא בתוספתא *המושיב את חבירו בחנות למחיית שכר אם היה אומן לא יעסוק באומנותו לפי שאין עיניו על החנות בשעה שעוסק באומנותו: עומדין מפניהם. אמתיאי בכורים קאי במס' בכורים (פ"ג מ"ג): מפניהם עומדין. לכבדן כדי שיהו רגילים לבא: חביבה מצוה בשעתה. לריכים אנו לחבבה: מכשילן. שאם לא יראוה להם פניה להוכיח ודרך כבוד לא יגילום לבא מפני הטורח: כשלע כיתר מכשלע. היכא דשיעורו רבנן כשלע כגון גבי פלוגתא דשדרה וגולגולת דתנן כמה חסרון בשדרה ט' ובגולגולת בית שמאי אומרים כמלא ת קדח ובית הלל אומרים כדי שיטול מן המי ויומות ואמר רב יהודה אמר שמואל [בריש פרקין] (דף מב:) וכן לטרפה ואמרינן בבכורות בפ' על אלו מומין (דף לז:) כמה יטול מן המי ויומות ואמר שמואל כשלע דאמרי התם במתניתא תנא כשלע ואמוטיון רב נחמן הכא דכי שיעור רבנן כשלע ג) שלע מטומלם קאמר דכי הוי מטומלם דיון כיתר מכשלע כגון גבי פלוגתא דשדרה וגולגולת דתנן כמה חסרון בשדרה ט' ובגולגולת בית שמאי אומרים כמלא ת קדח ובית הלל אומרים כדי שיטול מן המי ויומות ואמר רב יהודה אמר שמואל [בריש פרקין] (דף מב:) וכן לטרפה ואמרינן בבכורות בפ' על אלו מומין (דף לז:) כמה יטול מן המי ויומות ואמר שמואל כשלע ואיכא דאמרי התם במתניתא תנא כשלע ור"ת מפרש דקאי אהא דאמר בסמוך (דף יח:) גבי גלודה ואם נשתייר בה כשלע כשרה וקשה לפירושם דמלתא דפשיטא הוא דשלע הוי כיתר מכשלע דלא קתני בהו עד וי"ל דאשכחן בכמה דוכתי דהוי כמו עד אע"ג דלא קתני בהו עד בפרק הזהב (נ"מ דף נא:) כמה תחסר *ויהיה בה לוגלה ד' איסרין ופריך בגמרא ורמינהי כמה תחסר *ולא יהיה בה לוגלה כו' ומשני תנא דידן קא חשיב *(מלמעלה למטה) ותנא ברא חשיב *(מלמטה למעלה) ובפרק הכונס (נ"ק דף סא.) עברה גדר ארבע אמות *(חייב) והתניא *(פטור) ומשני תנא *(ברא) חשיב מלמעלה למטה ותנא *(דידן) חשיב מלמטה למעלה ומיהו אכתי קשה דגלודה גבי כשרות מיתניא וכי חשבת מלמעלה למטה כיון דאמרת דכשלע כיתר מכשלע ח"כ מאי פריך מחבל המטה ומהדקין שבכלי חרס וכי חשבת נמי בגלודה ובגולגולת מלמטה למעלה הויא ליה עד ולא עד בכלל ואם כן הוה להקל ובמסקנא מוכיח דכל דוכתי הוי להחמיר וגרלה דקאי אנקדר כשלע דאמרינן לעיל (דף נ:) טרפה דלכשתמתא תעמוד על טופח ור' חייא בר אבא פליג ואמר כשלע כשרה יתר מכשלע טרפה ואתא רב נחמן לאמוטיון דכשלע כיתר מכשלע ולא חיירי כלל לענין עד ועד בכלל אבל בכאיסר אמוטיון דעד ולא עד בכלל דע"כ מלמטה למעלה חשיב דאתאו כשרות קאי: הדקין שבכלי חרס הן וקרקרותיהן ודופנותיהם כו'. למאי דגרסינן הן משמע דכלי חרס בתחלתן לא חשיב כלי בפחות מכדי סיכת קטן ועד לוג דקתני לא מצי קאי *(אהך) אלא אשבריה קאי אמנס לא מצינו בשום מקום דבטינן שיעור לכלי חרס מתחלתן והא דתנן במסכת מקואות (פ"ד משנה ג) החוטט בגיעור לקבל לרוחות בשל עץ בכל שהוא בשל חרס ברביעית היינו דוקא לקבל לרוחות ואתם נמי פליג רבי *יהודה ואמר אף בשל חרס בכל שהוא ולא *קאמר רביעית אלא בשברי חרס ובסדר המשנה לא גרסינן הן במסכת כלים בפרק שני (משנה ג) אלא גרסינן אתם הדקין שבכלי חרס וקרקרותיהן כו' ומשמע כמו הן כיון דגרס וקרקרותיהן שיעורן

[ועמ"ש תוס' בכורות כח. ד"ה עד שלא]

[נ"ל ולא יהא]

[נ"ל ויהיה]

[נ"ל ממטה למעלה]

[נ"ל מלמעלה למטה]

[נ"ל חייב] [נ"ל פטור]

[נ"ל דידן]

[נ"ל ר' יוסי]

[נ"ל אמרו]

שיטה מקובצת

מ) האי בוקא דאמטמא. נ"ב עי' חוס' בכורות דף מ ע"א:ב] דכי שיעור רבנן כשלע אפלע מצומצם קאמרי: ג] לא חמשה כלמעלה כיותר מחמשה והא דקתני עד ה' טרוד עד ולא עד בכלל שלא הגיע לה' אבל אם הגיע לה' הוי כיותר מה' ומטמא כדקתני מטמא: ד] וכר לפסח מצרים כתיב והיה לכם למשמרת וכתיב אסרן חג בעבותים וגו' ובו משלשלין את המטה:

[נ"ל אהן]

[נ"ל מו. ברכות מ: ד"ה כ] כלים פ"ט מ"א

[שם]

כלים פ"ב מ"ב

[נ"ל מ"ג]

[נ"ל עד]

[נ"ל עד]

[נ"ל אמרו]

[נ"ל עד]

[נ"ל עד]

[נ"ל עד

עד לוג. שיעור זה ניתן לשברי כלים שלא היה תחלתן אלא עד לוג דאם היה תחלתן יותר מלוג [ו] הוי שיעור שבריו ברביעית הלוג כדלקמן: **מלוג עד סאה.** כלי שהיה תחלתו יותר מלוג כגון שניים או שלשה לוגין לו יותר *על סאה שיעור שבריו ברביעית הלוג: **סאה למעלה.** ושיעור שבריו בחלי לוג כדלקמן: **סאתים למעלה.** ושיעור שבריו בתורת כהנים ובמסכת כלים (פ"ב מ"ב) בלוג שלם: **והשניא לוג למעלה כו'.** אלמא בכולהו עד ועד בכלל: **הכא לחומרא.** משום הכי אמרינן בהו עד ועד בכלל דאזלינן לחומרא דמטמינן לשברים בשיעור זעוטא אבל בסלע ובאיסר דרב נחמן אי הוה אמרינן בהו עד ועד בכלל הוי קולא לאכסורא ואשמועינן רב נחמן דכל היכא דקתני עד זיל ביה לחומרא ואי עד ועד בכלל קולא היא אימא עד ולא עד בכלל: **כל שיעורים של חכמים לחמיר.** אי מלומלם חומרא הוא שעריהו במלומלם ואי מלומלם קולא שעריהו בשוחק: **חוץ מכגרים של חכמים.** שאינו בגדה (דף נח:) דהרוחה כחם של דם בבגדה כגרים עמא דמספקינן לה בדם נדה אע"ג דכי משערת ליה במלומלם חומרא הוי לא הוי טומאה אלא ביותר מכגרים אבל כגרים עצמו מחזקינן ליה בדם מאכולת והייט להקל דאע"ג דכגרים שעורו בעינן כגרים ועוד הכי תניא בהרוחה כחם (שם נח:) ומעמא משום דכחמים עצמן דרבנן דמדאורייתא עד דחזיא מגופה כדכתיב (ויקרא טו) דם יהיה זובה בבשרה: **דיקא נמי.** דהא דקתני לוג כלמטה כאה כלמטה משום חומרא הוא ולאו דנימא נמי במקום קולא עד ועד בכלל: **דקתני עלה דספיק.** דאבל היולא ממשה טופחים כלמעלה עמא דעד דקתני עד תמשה טהור ולא עד בכלל: **עשרה כלמטה.** דהאי עד דקתני ועד עשרה עמא ועד בכלל קאמר אלמא בתר חומרא אזיל: **חוץ מעובר שבמעי.** דבהמה ולא יצא מתוכה: **מוסר.** ג) אבר באכילה ויתר בשחיטתה כעובר עצמו ומעמא מפרש בבהמה המקשה (לקמן שם:) מכל בבהמה תאכלו: **מן המחול ומן הכליות.** של בהמה אם נחתך מהם אף על פי שלא הוציא החתיכה ממוקה אסור באכילה משום אבר מן החי והתם קא יליף מעמא מאותה תאכלו שלמה ולא חסרה לומר כשהיא שלמה הוא דקאמינא לך לא בבהמה תאכלו להתיר דבר אחר שבגופה אבל כשהיא חסרה דהגמרא בתוקה מחסרותה הוא לא שריגא לך כל בבהמה דהיינו הגמרא בה ומכל מקום שמעינן מינה דהיא עצמה שריא אף על גב דנחתך מן המחול ואין חיתוך בלא נקב דכל נקב משום חיתוך הוא: **טול מדין דבהמה נמי אפירא.** דחמיר מיקב ונחתך מניטול לגמרי שעל ידי הנקב הוא הולך ומוסיף מכאוב והחולי רב בגופה: **ליידי דהנא רישא מוסר.** בחתיכה עצמה דאילטריך לאשמועינן דלאו אבר מן החי הוא הגא איסורא דטיפא נמי בחתיכה: **נקפה בכוליא.** כגון מליא מוגלא: **בכוליא אמה.** וכ"ש בחתיכה: למקום

[ל"ל עד]

[כלים פ"ב מ"ב]

מה נח: ע"ש

[תוספתא דכלי בית פ"ט]

[נעיל מכ:]

לקמן שם.

[כתב הב"י סי' מג סוף ד"ה ועל מ"ש רבינו ואפי' מתחך וכו' ואפשר דלא הוי גרים אלא ליישנא קמא בלבד כמו בומטי דיקן דלים נכו ליישנא בתרא עכ"ל]

הגהות הב"ח

(ה) תוס' ד"ה שיעורן וכו' מלאכה דאסורה ואי יתרו מה לי כ"ל ותיבה ועוד ממתק:

גליון הש"ס

גמ' כל שיעורי חכמים וכו'. עיין לעיל מו ע"ש תוס' ד"ה עד: **תוס'** ד"ה שיעורן וכו' דע"י יתר מייירי. עיין לקמן דף עב ע"ב תוס' ד"ה בשעת:

רבינו גרשום

עד לוג כו' אם היה מטא אפי' החזיק לוג עד שלא נשבר ועכשיו מחזיק בכדי סיכת קטן מטא:מאי לאו לוג כלמטה כלומר אפי' החזיק לוג קדים. שנשבר שעורו בכדי סיכת קטן השבר ומטא וש"מ עד ועד בכלל. לא לוג כלמעלה כלומר אם החזיק לוג עד שלא נשבר כמחזיק יותר מלוג ואינו מטא השבר בכדי סיכת קטן: מלוג ועד סאה ברביעית. כלומר אפי' החזיק סאה קדים שנשבר דיו השבר ברביעית ואם מחזיק ברביעית מטא דעדיין חשוב: (כלומר) מאי לאו סאה כלמטה. כלומר בפחות מסאה וש"מ עד ועד בכלל: לא סאה כלמעלה. כלומר מחזיק סאה לא דיו לשבר ברביעית דאי

[מה נח:]

[נעיל מכ:]

[כגון בשברים הפחותים כו' כל"ל מסר"מ]

[דף קכד:]

ל"ל חודה

ל"ל מוכה

[שם נח.]

[ל"ל ז' שעות]

[ועי' תוס' נכרטת פו:ד"ה לאכעיא לה]

שיעורן בכדי סיכת קטן ועד לוג. אבל אם היה תחלתן יותר מלוג בעינן שיעור גדול לשברים יותר מכדי סיכת קטן ואפילו יחדו בטלה דעתו אגל כל אדם ואין יחודו יתור דאין דרך ליחד שברים הבאים מכלי גדול לעורך סיכת קטן וכן גרלה °דע"י יחוד מיירי הכא דהיאך יקבלו שברים טומאה אם לא ע"י יחוד הא אמרינן בסוף המגיע (שבת לח:) דכלי חרס שניקב כמוליא זית טהור מלקבל בו זיתים ועדיין כלי הוא לקבל בו רמונים ושם פירש בקונטרס לומר טהור הוא מלקבל טומאה עוד משום שאם כלי חרס שעשוהו בזיתים וגם אם היתה עליו טומאה נטהר ועדיין כלי הוא לקבל בו רמונים שאם יחדו שוב לרמונים מקבל טומאה מכאן ולהבא לו אם מתחלה היה מיוחד לרמונים לא נטהר אלמא בעינן יחוד וא"ת דתנא בתוספתא דכלים בפלהי פרק מחט וטבעת שולי המחלין ושולי הפחתין וקרקרות הכלים ודופנותיהם [מאחוריהן] אין ממלאין בהן ואין מקדשין בהן ואין מזין מהן וכו' שפן ועשה מהן כלים מקבלין טומאה מכאן ולהבא דברי ר' מאיר וחכ"א כל כלי חרס שנשבר שעה אחת שוב אין לו טומאה לעולם ואי בעינן יחוד לקבל בו רמונים כשניקב כמוליא זית הא מיד כשניקב נטהר וכשיחדו לרמונים אחר כך איך יקבל טומאה מכאן ולהבא אבל לי לא בעינן יחוד אחי שפיר דלא נטהר כל זמן שהוא ראוי לרמונים וי"ל דהתם דתוספתא מייירי בדלא חזי עד ידי יחוד בלי תיקון °ולהכי בשברים הפחותין מכשיעור המפורש כאן בשמעתין דמחמת גריעותא לא מהני יחוד אבל היכא דלא בעי תיקון דאין מחוסר אלא יחוד לא אמרן דכיון שטיהר שוב לא יקבל טומאה לעולם והא דתנן במסכת כלים (פ"ה מ"ח) חתכו חוליות פחות מארבעה טפחים מהור מיירו בעינן מקבל טומאה משיסיקנו לאפות בו סופגנין ג) משמע דאחת ביה טומאה ע"י תקון אחי התם דחשיב כלי גמור ע"י שנעשה אחר כך אלא כמתחילה ע"י תקון אבל שברים קטנים אין נחשבים להיות עוד כלים ע"י שום תקון וא"ת לפי מה שפירש דלא מהני דאויות לשברים לקבל טומאה עד שיחד הא בפרק כל הכלים (שבת דף קכד:) פליגי ר"מ ור' יהודה בכלי שנשבר בשבת ורלוי למלאכה אחרת לענין עלטול דר' יהודה אוסר לעלטל משום עולד ור"מ אמרי דלית ליה עולד אבל כ"מ מודו שאם נשבר מערב שבת דלא הוי עולד ושרי לעלטולי בשבת הואיל ורלוי למלאכה אחרת אלמא מגא הוא לענין שבת ואם כן לענין טומאה נמי מגא הוא כדאמר רבא בפרק כל הכלים (שם דף קכ:) גבי מחט של יד מדלענין טומאה לאו מגא הוא לענין שבת נמי לאו מגא הוא ועוד מוכח התם* דלא בעינן יחוד לענין שבת דגבי רבא דאיתנוס מסאניה בעינא ואתא שמעיה ושקל חספא וקא מכפר ליה ומפרש טעמא משום דאילו הוה בחלר חזי לאיכסויי ביה מגא וי"ל דלעולם בעינן יחוד לענין טומאה והא דקאמר רבא מדלענין טומאה לאו מגא הוא הייט אפילו ע"י יחוד דכיון דעיקל °חודה לו עוקלא לא מהני קאמר אלא שנעשה שום תיקון אבל היכא דהוי מגא לענין טומאה ע"י יחוד לענין שבת לא תקנו יחוד וכן משמע התם בהאיש דתרגמא אביי אליבא דרבא בגולמי דזימנין דמיולך עלייהו ומשוי להו מגא משמע דאע"ג דטהורה היא דאכתי לא מיולך עליה אפילו הכי מותר לעלטלה הואיל ורלוייה להיות כלי ע"י יחוד ומיהו קשה מהאיש דאמר בפרק במה אשה יוצאה (שבת דף נח:) הטושה זגין למכתשת ולעריסה ולמוטפחת תיטוקות יש להם עינבל טמאים אין להם עינבל טהורים נטלו עינבליהן עדיין טומאתן עליהם ומפרש* ר' יוסי בר' חגינא הואיל ורלוי להקישו ע"ג כלי חרס רבי יוחנן אמר הואיל ורלוי לגמוע בו מים לחיטוק אלמא בלא יחוד מקבל טומאה אע"פ שלא יחדו לגמוע דעל כרחך בלא יחדו מיירי מדפליג עלה ר' יוסי בר' חגינא ולא אמרינן מטוש דבעינן מטין מלאכה דאשונה (ה) ועוד אי יחדו מה לי לא היה לו עינבל מטולש מה לי היה לו עינבל ומיטל ועוד מדפריך עליה ורבי יוחנן לא בעי מטין מלאכה דאשונה והא חגינא יכול כפה סאה ויבש עליה כו' וא"ר אלעזר אומרים במדרסות עמוד ונעשה מלאכתו ואין אומרים בטמא מת עמוד ונעשה מלאכתו ורבי יוחנן אמר אף אומר בטמא מת עמוד ונעשה מלאכתו והייט ע"כ בלא יחוד דומיא דכפה סאה ויבש עליה דאיירי כשלא יחדו ליישבה דממעטע ליה מדכתיב אשר יבש עליו הזב מי שמיוחד ליישבה יצא זה שאומרין לו עמוד ונעשה מלאכתו וי"ל דשאני גבי זגין דכיון שגם הדיוט יכול להחזיר העינבל כדקאמר התם אית לן למימר דחשיב כלי ע"י דבר מועט שמעיין לאוי לגמוע קודם חזרת עינבל ואפילו בלא יחוד ולמ"ד הואיל ורלוי להקישו על גבי כלי חרס ניחא ממה נפשך אי בעלמא בעי מטין מלאכה דאשונה הכא נמי לא מהני דהייטו מלאכה אחרת ואפילו אח"ל דבעלמא טמא בלא יחוד הכא שטומר למלאכה דאשונה ע"י חזרת העינבל אי לא דלאוי להקישו לא הוי טמא ולא סגי ליה בגימוע מים דהוי כמו עמוד ונעשה מלאכתו: **דהתם** לחומרא. השתא חוזר בו מכל מה שהיתרן והוי כמו אלא:

כל שיעורי חכמים להחמיר. וא"ת בפרק תפלת השחר (ברכות דף כו.) דקאמר רבי יהודה עד ד' שעות ובעי בגמרא "אי עד ועד בכלל אי לא עד ועד בכלל ופשיט דעד ועד בכלל דומיא דהתם דקאמר רבי יהודה גבי תפלת המוספים עד ד] "ו' שעות דהוי עד ועד בכלל כדמוכח התם והייטו קולא שיכול להמתין ולהתפלל עד סוף אלכע ע"ל דאיכא נמי חומרא דלא אמרינן עבר זמנו ואייב עדיין להתפלל כל שעה רביעית וא"ת והיכי פשיט ליה דעד אלכע שעות מתפלת המוספין דלמא אחי עד ועד בכלל והאי עד ולא עד בכלל דקאמר הכא גבי הייטא דאבל היולא מן המטה דחמשה כלמעלה ועשרה כלמטה וי"ל דשאני הכא דשייטה שוים דתרוייהו לחומרא": **והכי**

אינו מחזיק יותר מרביעית אינו מטא:מאה ועד סאתים בחצי לוג. כלומר דאפי' מחזיק סאתים עד שלא נשבר ונעשה השבר מחזיק חצי לוג ומטא מאי לאו סאתים כלמטה דאפי' מחזיק סאתים בפחות מסאתים ודיו לשבר בחצי לוג: סאתים כלמעלה דאי מחזיק סאתים לא דיו לשבר בחצי לוג דעד ולא עד בכלל. והתניא לוג כלמטה כו' כלומר וש"מ עד ועד בכלל: **הכא** [לחומרא] אבל אי אמרינן כסלע בפחות מכסלע כאיסר (יותר) כפחות מכאיסר זהו לקולא לפיכך אמרינן כסלע יותר מכסלע כו': חוץ מכגרים של כתמים להקל כלומר דאמרינן אם ראתה כתם כגרים בפחות מכגרים דאם אינה רואה יותר מכגרים אינה טמאה: תניא נמי הכי כלומר דלחומרא חמשה כלמעלה כלומר דפחות מחמשה מהור ולא אמרינן חמשה כלמטה אלא כלמעלה ומטא עשרה כלמטה. כלומר הא דאמרינן יותר מעשרה מהור לא אמרינן דעשרה כלמעלה אלא כלמטה לחומרא: הני הוא דאמרא הא בחמשה גופה שריא כלומר [הא] הבא דתיהך מן המחול ומן הכליות דדמי לניקב וקאמרינן דהבהמה כשרה. וכיצד אמרת ניקב מרפה: במקום חריץ עד הלובן: ולית הילכתא כרב עוירא דאמר ניקב המחול מרפה: אלא

עין משפט
גר מצוה

רש"ל א ב מיי' פ"מ מהל' שמיטה ויובל הלכה כו' סמג עשין סג טוש"ע יו"ד סי' מד סעי' ב:

שיטה מקובצת

ו) דאם היה תחלתן יותר מלוג בעינן שיעור גדול יותר לשבריו יותר מכדי סיכת קטן מלוג ועד סאה כן נמצא בס"י: ב) מותר אותו אבר באכילה וניתר: ג) לאפות בו סופגנין דמשמע: ד) נבי תפלת המוספין עד שבע שעות:

למקום חריץ. שהגידין מעורין שם והוא אמצעית הכוליא: **ערופאי**. מורי הוראות על הטרפות: **כרב עוירא**. בעיקב הטחול: **ולא אמרן**. דלית הלכתא כוותיה אלא דאינקב בקולטיה: **בסומכיה**. בשדיו למעלה. בשדיו דופנו ולא יצא המחבר לחוץ ויש הגבה כנגדו כעובי דינר כסף: **וכ"ש כו'**. דוקיא הוא דדייקנא ממילתייהו: **מוגלא כשרה כריאה**. כדאמרן (לעיל מח.) דקיימן לימתי ה) עיכרי: **ופסול בכוליא**. כדאמרן בדיש פירקין (דף מח.) מליא מוגלא טרפה מיס זכין כשרה ואוקימנא בכוליא: **והרי מים זכין דכשרין הכא והכא**. לא ידענא מאי קושיא: **אלא**. לא תימא כל שכן דאע"ג דנקב פסול בריאה וכשר בכוליא אינא מידי דכשר בריאה ופסול בכוליא דאין אומרים בטרפות כו' דים אבר שחולי זה קשה לו ואין חולי זה קשה לו: **שהרי מותכה מכאן ומתה כו'**. חתוך סימנין או (ב) גיד לוארה ומתה חתוך כל כתפיה ותיה: **הקטינה**. הכוליא הקטינה מאליה מחמת חולי: **היא הפסה**. דמתני': **היא טרפתה**. דלקמן (דף נו:) הוכו בטרפתה כרבי בזפק: **היא שלפוחית**. דאמר לעיל בפירקין (דף מח.): **למקה**. יבשה ודבים לומקים מתרגמינן דדין יבשין (הושע ט) **בידי שמים**. מקול ברד ורעש: **בידי אדם**. שהבעיתה אדם לא הדרא בריא: **כל הבריות**. שאנת אריה וקול שחל: **אריאה קאי**. אף בידי ו) כל הבריות כבידי שמים: **ת"ש**. דאסיפא קאי: **משיכלי חיורי**. של כלי חרס לבן: **שחימי**. שחורות ואינן מלבנות כל כך כלבנות ובלשון מורי שחימי של נחשת חיורי של חרס: **מדקאמר חזר בו**. מכלל דמעיקרא הוה פליג: **בבשם**. מוכר בשמים: **ואם נשתייר בו כסלע**. על ידי אותו שיור מעלה אחוכה: **דאריך**. על פני כל אורך השדרה וקאר כחוט ומאי כסלע דקאמר דאי מלטרפת לאורכו ומשוית ליה ענגול הוה כסלע: **במקום טיבורו**. בעינן כסלע: **ראשי פרקים**. בכל פרקי חוליותיה ועצמות השוק והירך בעינן שיור כסלע: **כל העור כולו**. כל היכא דמשתייר הוא כסלע מעלה אחוכה וחוזר כל עורה לקדמותו: **חוץ מעור בית הפרסות**. מן האחכובה ולמטה דלא הוי עור מפני שהוא רך: **ואלו שטורותיהן כבשרן**. לענין דמטמאין עורן כבשרן אלמא לאו עור הוא וקחשיב הלי בהדייהו בהעור והרוטב (לקמן דף קכב.): **אל תקניטני**. מאותה משנה: **שבלשון יחיד אני שונה אותה**. כלומר יחידאה היא ולא קיימינן כוותיה דר' שמעון קתני לה ופליגי עליה דת"ק לא תנא אלא עור שתחת האליה לחודיה: קרבן שנחטו על מנת לאכול הימנו או להקטיר הימנו חוץ למקום אכילתו: **פסול ואין בו כרת**. לאוכל הימנו כהלכתו ואם שחטו על מנת לאכול או להקטיר הימנו: **חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת**. האוכל ממנו אפילו כהלכתו ומקרא נפקא לן בפרק שני דזבחים (דף מח.) ועור שתחת הזנב דך הוא ונפסל קרבן במחשבת אכילתו כבשר ובטולה שכולה כליל לא פסלה מחשבת אכילה אלא מחשבת הקטרה: **איבלים**. כפר: **עיכום**. בסמ"ך: **עגל הרך**. מפרש בהעור והרוטב (שם) כל זמן שיונק: **וכל שמנו חכמים**. בהעור והרוטב (שם) לגבי עורות כבשר: להביא

והרי מים זכין דכשרים הכא והכא. פ"ה לא ידענא מאי קושיא וי"ל דהכי פירושא והרי מים זכין דאתו מחמת נקובתא וכשרים בכוליא ולא גמרינן ממוגלא ואם כן אין לדמות הטרפות זו לזו:

בלשון יחיד אני שונה אותה. שבמשנה עצמה היה שונה דברי רבי שמעון אבל אין לפרש משום דאתיא כיחידאה דמה בכך האמר בפ' החולץ (יבמות דף מב:) סתם במתניתין ומחלוקת בברייתא הלכה כסתם*: להביא

(ה) למקום חריץ ה) והיכא מקום חריץ לחיורא דתותי מתני א"ר נחוניא שאילתינהו לכולהו טרופאי דמערבא ואמרו לי הלכתא כרביש בר פפא ולית הלכתא כרב עוירא *(דרב עוירא נמי) *לא אמרן אלא בקולשיה אבל בסומכיה טרפה ו'ואי אישתייר ביה ז) *כעובי דינר זהב כשרה אמרי במערבא כל הפוסל בריאה כשר בכוליא שהרי נקב פסול בריאה וכשר בכוליא וכל שכן היכא דכשר בריאה כשר בכוליא מתקיף לה ר' תנחומא וכללא הוא והרי מוגלא דכשר בריאה ופסול בכוליא והרי מים זכין דכשרים הכא והכא אלא אמר רב אשי *טרפות קא מדמית להדדי אין אומרים בטרפות זו דומה לזו שהרי חותכה מכאן ומתה חותכה מכאן וחיתה ו'ומים זכין כשרים לא אמרן אלא דצילי אבל עכירי טרפה וכי צילי נמי לא אמרן אלא דלא סריח אבל סריח טרפה ו'הכוליא שהקטינה בדקה עד כפול בגסה עד כענבה בינונית: *(ניטל לחי התחתון: *א"ר זירא ו'לא שנו אלא שיכולה לחיות על ידי לעיטה והמראה אבל אינה יכולה לחיות על ידי לעיטה והמראה טרפה): ניטלה האם שלה: 'תנא היא האם היא טרפחת והיא שלפוחית: וחרותה בידי שמים כשרה: תנו רבנן *איזוהי חרותה כל שצמקה ריאה שלה ו"בידי שמים כשרה בידי אדם טרפה רבי שמעון בן אלעזר אומר אף בידי ג) כל הבריות איבעיא להו רבי שמעון בן אלעזר אריאה קאי ולקולא או אסיפא קאי ולחומרא תא שמע דתניא *"חרותה בידי אדם טרפה רבי שמעון בן אלעזר אומר אף בידי כל הבריות רבה בר בר חנה הוה קאזיל במדבראא אשכח הנהו דיכרי דצמיק ריאה דידהו אתא שאיל בי מדרשא אמרו ליה 'בקייטא אייתי משיכלי חיורי ומלינהו מיא קרירי ואנחינהו מעת לעת אי הדרן בריין בידי שמים היא וכשרה ואי לא טרפה בסיתוא אייתי משיכלי שיחומי ומלינהו מיא פשורי ואנחינהו מעת לעת אי הדרא בריא כשרה ואי לא טרפה: הגלודה: תנו רבנן הגלודה רבי מאיר מכשיר וחכמים פוסלים וכבר העיד אלעזר ספרא ויוחנן בן גודגדא על הגלודה שפסולה אמר רבי שמעון בן אלעזר חזר בו רבי מאיר מכלל דלרבי שמעון בן אלעזר פליג רבי מאיר בגלודה והתניא *אמר רבי שמעון בן אלעזר לא נחלקו ר"מ וחכמים על הגלודה שפסולה וכבר העיד רבי אושעיא בנו של רבי יהודה הבשם לפני רבי עקיבא משום רבי טרפון על הגלודה שפסולה ואם נשתייר בו כסלע כשרה אמר רב נחמן בר יצחק מאי לא נחלקו לא עמד רבי מאיר במחלוקתו: אמר מר אם נשתייר בו כסלע כשרה היכא אמר רב יהודה אמר שמואל ו"על פני השדרה כולה איבעיא להו דאריך וקטין דכי מצרף לה הוי כסלע או דלמא ברוחב סלע על פני השדרה כולה תא שמע דפריש רבי נהוראי משמיה דשמואל ל"ברוחב כסלע על פני כל השדרה כולה רבה בר בר חנה אמר ו"ראשי פרקים רבי אלעזר בן אנטיגנוס משום רבי אלעזר ברבי ינאי אמר ימקום טיבורו בעי רבי ינאי בר' ישמעאל ניטל ז) מקום השדרה וכולו קיים ניטל מקום טיבורו וכולו קיים ניטלו ראשי פרקים וכולו קיים מאי ו"תיקו דכי מצרף לה הוי כסלע או דלמא ברוחב כסלע על פני כל השדרה כולה תא שמע דתניא מצייל בעא מיניה רבי אסי מרבי יוחנן עור בית הפרסות מהו *שיציל בגלודה אמר ליה מציל אמר ליה למדתנו רבינו *אלו שעורותיהן כבשרן עור בית הפרסות אמר ליה ח) אל תקניטני שבלשון יחיד אני שונה אותה ז) דתניא "השוחט את העולה להקטיר כזית מעור של תחת האליה חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פגול וחייבין עליו כרת אליעזר בן יהודה איש איבלים אמר משום רבי יעקב וכן היה רבי שמעון בן יהודה *(איש) עיכום אומר משום רבי שמעון אחד עור בית הפרסות ואחד עור הראש של עגל הרך ואחד עור של תחת האליה וכל שמנו חכמים גבי טומאה אלו שעורותיהן כבשרן: להביא

ה) [לקמן עז. קכב: קלד. פסחים פד.] ז) זבחים כח. [ע"ש תוספתא זבחים פ"ב ע"ש]

[כל זה לא גרס רש"י אלא גרס ואם אמרן וכו' משום דמשולל הכנה]

[הא דנקט כעובי דינר זהב עיין תוספות כתובות דף נא. ד"ה נתן וכ"מ דף מד: ד"ה אחד ובכבועות מד: ד"ה התקבלת ובזבחים קנט: ד"ה גנבה ובכבוזות ב. ד"ה דמזבנגא]

לעיל מח: ומ"ב

רש"ל מ"ש

[ז"ל הכי"ת סי' לג ד"ה ומ"ש כגון בשם הגלוסים והוא שיכול לחיות ע"י הסמלאה והלעטה כו' כ"כ הרא"ש בשם הגלוסים ובמשחאות דידן איתא בגמ' בשם ר' זירא ודבר פשוט הוא דהגה"ה היתה בגליון ונעשה הסופר וכתבה בפנים וקרא לה בשם רבי זירא]

[תוספתא פ"ג ע"ש]

[תוס' שם]

[תוספתא פ"ג ע"ש]

[עיין תוס' לקמן קכב: ד"ה עור הרגלים וכו' על מעשה היה שולל וכו' ע"ש וכך יש לישב הכל]

[ל"ל איש כפר]

שיטה מקובצת

ה) למקום חריץ מאי ניהו היזורא דחותי מתני: ג) כעובי דינר זהב נ"ב עי' תוס' בכורות נ ע"א: ג) אף בידי קיל הבריות: ד) בעי ר' יגאי ב"ר ישמעאל ניטל על פני כל השדרה וכולו קיים ניטל מקום טבורו וכו': ה) דקיימן צימחי ציטחי מינרי מינרי: ו) אף בידי קיל הבריות:

הגהות הב"ח

(א) גמ' במקום חריץ ומקום חריץ היכא דחותי מתני: (ב) רש"י ד"ה שהרי וכו' חתוך סימנים לו זומת הגידין יחתה:

רבינו גרשום

אלא בקולשיה כלומר בקולשיה דשחול אבל אם נקב בעובי שלי פרפה ואם נשתייר בה כעובי דינר זהב כו' כלומר דלא נקב לחוץ: והרי מוגלא דכשר בריאה ופסול בכוליא כדאמרינן (למפרע) [לעיל דף מח.] דאמר רב מתנה מליא מוגלא טרפה מים זכין כשרה ואמר ליה שמואל כי איתמר בההיא בכוליא איתמר: והרי מים זכין דכשרין הכא והכא. כלומר אמרת כל הפסול בריאה כשר בכוליא והרי מים זכין דכשרין הכא והכא: הקטינה בדקה עד כפול כשרה בגסה עד כענבה בינונית כשרה: חרותה בעותה בידי שמים כלומר או מרעמים. בידי אדם טרפה כלומר שבעתה אדם(מחרבו)[בחרבו]. ר' שמעון אומר אף בידי כל הבריות שואב או דוב בעתה. א"ביעא להו ר' שמעון בן אלעזר אריאה קאי ולקולא כלומר דקאמר ת"ק בידי שמים כשרה ועליה אמר ר' שמעון בן אלעזר אף בידי כל הבריות כשרה או דילמא אסיפא ולחומרא עליה אמר ר' שמעון בן אלעזר אף בידי כל הבריות. בקייטא אייתי משיכלי כלי חרס חיורי כלומר דקרירי: משיכלי שיחמי (כלומר חרס שורשמין) כלי חרס דחמיטי. דפשורי לענ"הגלודה ר' מאיר מכשיר מהו גלודה (מליא כולא) כלומר גילדי מלבן בלעז שלא ישאר עור שלם עליה. ר' יהודה הבשם שהיה מוכר בשמים. ואם נשתייר בה כסלע כשרה כלומר ואם נשתייר בה דילמא ברוחב סלע על פני כל השדרה. מקום ראשי פרקים כלומר על פני ארכובה ועל גב הרגל. ניטלו ראשי פרקים כלומר עור שעל גבי פרקים. כל העור כולו מציל בגלודה כלומר באיזה מקום ישתייר כסלע מציל בגלודה וכשרה חוץ מעור של בית הפרסות דאי בית הפרסות נשתייר כסלע. אין מציל וטרפה ס"מ דעור בית הפרסות דק וחשוב כבשר. חוץ לזמנו פגול דכ' ואם האכל יאכל ביום השלישי לא ירצה המקדיש אותו לא יחשב לו פגול יהיה וגו' חוץ לזמנו חשוב פגול. שבלשון יחיד אני שונה אותה כדחיינן דאלעזר בן יהודה איש איבלים א' משום ר' יעקב דורו יחיד:

להביא עור של בית הבושת · לקמן בהעור והרוטב (דף קכב·) פירש"י הא דלא חשיב ליה בהדיא כהדי איכא בברייתא משום דבעולה מיירי שהוא זכר ומיהו איכא מאן דתני זבח בפרק כל הזבחים שקיבלו (זבחים כח· וש"ס) ולא קתני עולה ויש לומר דלא חשיב אלא מידי דהוה בכל הקרבנות ועוד שתחת האליה אע"ג דאינה קרבה אלא בכבש מ"מ איתיה לו בחכילת אדם לו בחכילת מזבח וא"ת אמאי לא קאמר נמי להביא עור השליל דחשיב לקמן במתניתין בהעור והרוטב (דף קכב·) בהדי אלו שעורותיהם כבשרן ואומר ר"ת משום דאין מפגלים בשליל כדאיתא פרק כל הפסולין (זבחים לה·) פיגל בשליל לא נתפגל הזבח ואף השליל לא נתפגל* :

ורבי יוחנן אומר אף במסמר · וליכא משום מכלה ממונן של ישראל ובפלוגתא לא דוקא דרבי יוחנן דאמר אף במסמר לא כרבי יהודה ולא כרבי נחמיה :

נבלות והא שחוטה היא · וא"ת והא שמעינן ליה לרבי יהודה דאמר פרק חטאת העוף (זבחים סט: וש"ס) דשחוטה העוף אינה מטהרת טריפתה מטומאתה דקאמר נבלה וטרפה לא יאכל לטמאה בה טרפה למה נאמרה להביא טרפה שמחטה *(שחלבה טהור מכלל שהיא מטמאה) וכן ריש מסכת טהרות גבי י"ג דברים נאמרו בנבלת עוף טהור שחיטתה ומליקתה מטהרת טרפתה מידי נבלה רבי יהודה אומר אינה מטהרת וי"ל דמ"מ איכא דלר' נחמיה מטהרת לא הוה ליה למימר שהיה מאכיל נבילות ועוד דלא מסיק אדעתיה תסתיים דרבי יהודה הוא דבדיק בידא : **מר** אמר שמואל בדיק בידא וכן רב · ואף על גב דכבר אמרינן לעיל רב ושמואל ולוי דאמרי מכנים ידו לפנים ובודק מ"מ אשמועינן הכא דמעשה נמי עבד : **והא** תני לוי טרפות שמנו חכמים וכו' · בחנם מקשה מברייתא אחר ושמואל דאלוי גופיה הוה מני למפרך דאמר לעיל מכנים ידו לפנים ובודק :

להביא עור בית הבושת · *להכי מפרש ואמר להביא עור בית הבושת משום דאין להביא אלא זה לבדו שהרי כל המנויין שם הראויין להיות בעולה שנויין כאן א] חוץ מזה *עור השליל אינו ראוי להיות בעולה דאין שליל לזכרים: **בית הבושת** · בית הרחם של נקבה: **מתני' ואלו טריפות בעוף** · אע"ג דכל טריפות דבהמה כנגדן בעוף הני אלטריכו ליה למיתני נקובת הוושט משום פסוקת הגרגרת והוה אילטריך דלא תימא הואיל וחיותו של עוף לא נפיש דהא כשר בסימן אחד אימא גרגרת נמי איטרך במשהו והכתה חולדה משום דקתני מקום שעושה אותה טרפה דהייט נקיבת הקרום דלא תימא איטרך בנשבר העצם בלא נקיבת קרום כדאמרי' לקמן בעוף של מים וניקבו הדקין משום דקבעי למיתני סיפא גבי אלו כשירות יצאו בני מעיה ולא ניקבו ב] ולא תימא עוף שחיותו מועטת איטרך ביליאה לחודה : **כלכה חולדה על ראשה** · חיישינן לנקיבת קרום : **כלכה** · כשכתה בשיניה דאילו ביד אמרן לעיל (דף נג·) יש דרוסה לחולדה בעופות וכל כנגד החלל מיטרפה בה : **נחמרו** · ג] כוולו מחמת החור והכתה מרליתן לשון (איכה ה) מעי חמרמרו : **אם** ד]**סוריקו** · מפרש בגמרא לב וקורקבן אדומין שהוריקו וירוקין שהאדימו (ה) ה] : **אם אדומים** · הלב והקורקבן כמשפטן אלא שכתה מראה שלהן : **דרסה** · אדם ברגליו : **או שטרפה בכוחל** · הכה בה בכוחל : **או שרילתה בסמה** · דאיכא למיחש להני תלתא משום ריסוק איברים ועדיין מפרכסת אם שהתה מעט לעת ושחטה כשרה ובדיקה בעיא כדאוקמינן בפירקין (דף נח·) : **גמ' מכנים ידו** · בפיו של עוף שנשכתו חולדה בראשו ובודק דוחק אגבנו כלפי חוץ העוף והמות נדחק למעלה אם המות מבצבץ ויוצא דרך נקב המכה : **טרפה** · שמא ניקב הקרום : **סניחא למאן דאמר** · לעיל (דף מה·) גבי ניקב הקרום עד דמינקיב עילאה ותתאה שפיר : **אלא למאן דאמר** · דטריף עילאה לחודיה כי לא מבצבץ אמאי כשרה דלמא עילאה איקביב ב] ותתאה קיים : **מהאי מיפקא** · בדחיפה ו] אגבא כשדוחפו למעלה: **אין בדיקה לחולדה** · לנשיכת חולדה : **מפני שיניה דקות** · ואפילו ניקב הקרום פעמים שאין המות יוצא על ידי דחיפת אגבא בחוץ: **מאי הוי** · אי אפשר דלא מבצבץ פורתא : **ונקומות** · וזוקב באלכסון וכשהמות נדחף למעלה הנעלה סותמו ועומד כנגדו שנקב הנעלה אינו כנגד נקב הקרום : **כי אליק ועירי** · מבצבץ להרדעא : **ביד** · כדמפרש לעיל מכנים ידו כו' : **אכל לא במסמר** · מלמעלה מוליכו על הנקב לראות אם יחגור בקרום ופותח את הגולגולת תחלה לאחר שחיטה ופעמים שאינו נקוב והמסמר נוקבו ומפסיד ממון ישראל: **אף במסמר** · בודקין ולא חיישינן דלמא אינו נקיב ליה בידא כדמפרש: **במתנא** · כדפרישית במסמר : **ניקב קרום** · מתוך ששיניה דקות ונקומות אינו מבצבץ : **נשבר הנעלה** · נקמיה פריך : **וקרומו רך** · הלכך כי נשבר הנעלה אתו לא קאי קרום · תנא אמרת לי שראית שמואל שהוא בודק לנשיכת חולדה אגמא לא מטרף בנעלה לחודיה ואף הוא חבירו אמר לי דאיהו חזייה לרב דבדיק בידא וקשיא לי והא תני לוי כו' : **כנגדן בעוף** · במידי דאיתיה בעוף המסס ובית הכוסות ליתהו בעוף: **בדיק בשימשא** · נגד השמש מסתכל אם ירחה ז] נקב שהאור יפה לבדיקה: במיא

[לקמן סג·] ביצה לד·

[לעיל מה·]

[שבת סג: וש"נ]

[נכורות מ·]

[שם]

[תוספתא פ"ג ע"ס]

[לקמן מ·]

[ש"ס ע"ב]

[המשך בזה תמצא שהשיגו תוס' זבחים כח· ד"ה להביא]

[ועיין תיבב תוס' זבחים כח· ד"ה להביא]

[ל"ל שמטמאה]

[לקמן מ·]

עין משפט נר מצוה

ריג ג א ב מבואר לעיל דף מב :

ריד ג מיי' פ"י מטלכות שחיטה הלכה ז סמג עשין סג טור ש"ע יו"ד סי' נ סעיף ב :

רטו ד ה מבואר לעיל דף מג :

רטו ו מיי' פ"ו מהל' שחיטה הלכה כ ופ"י שם הלכה יח סמג שם טוש"ע י"ד סימן נב סעיף ח :

ריז ז מיי' פ"ט שם הלכה כ סמג שם טוש"ע י"ד סימן נח סעיף ב :

ריח ח מיי' פ"י שם הלכה ז סמג שם טוש"ע י"ד סימן נ סעיף ב :

ריט י מיי' פ"ו שם הלכה יז וסי' שם הלכה י :

שיטה מקובצת

ה] ופפרכסת אם שהתה: ב] ולא ניקבו דלא תימא : ג] נחמרו נכוצו מחמת : ד] אם ירוקים מפרש בגמרא : ה] וירוקים שהאדימו דקין : ו] בדחיפת האצבע כשדוחפו : ז] אם יראה שם נקב :

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אם סוריקו וכו' ויוקוקין שהאדימו עיליפה הס"ל :

גליון הש"ס

גמ' כנגדן בעוף. עי' לעיל ד' כ' ע"א תוס' ד"ה אילימא : רשי' ד"ה להביא וכו' לכהי מפרש · עי' בו"ח נ"ב מ"ת סי' כו : ד"ה וקרומו רך וכו' תו לא קאי קרום · עי' לקמן דף עו ע"ב תוד"ה אפסיק :

הגהות מהר"ב רגשבורג

א) רש"י ד"ה להביא עור בית הבושת וכו' חוץ מזה עור · נ"ב עיין זבחים כ"ח ע"א תוס' ד"ה להביא וכו' וכמדומה שמהר"מ שיף כתן לא ראם : ב) ד"ה דלמא עילאה איקביב כתן הסס"ד ומה"ב מה"ד הת"ה [מיפקא) :

רבינו גרשום

מכנים ידו לפנים ובודק. כלומר כיצד בדקינן אם ניקב קרום של מוח מכנים אצבעו לפנים ובודק אם מבצבץ ועולה המוח טרפה דודאי ניקב הקרום: אין בודקין לחולדה ביד · כלומר דאמרינן מכנים אצבעו לפנים אם מבצבץ ועולה טרפה : מפני שיניה דקות ואע"פ שניקב קרום של מוח לא יהא המוח מבצבץ : וכי שיניה דקות מאי הוי · כלומר אעפ"כ (שניקבו) [אם ניקב] קרום של מוח[אי אפשר] שלא יהא מבצבץ: אבל לא במסמר · כלומר למעלה מראשו:עד מתי [אתה] מכלה ממונן של ישראל:כלומר כשמכנים המסמר אם לא נקוב המסמר מנקבו : אלא עד מתי אתה מאכיל טרפות לישראל · שמא אינקיב קרום של מוח ולא אדעתיה דלא בדיק יפה : אלמא אית ליה בדיקותא · כלומר אע"פ שנשבר העצם אם לא ניקב קרום של מוח (פסול) [כשר] והדר תני נשבר העצם אע"פ שלא ניקב קרום של מוח : רב בדיק בידא ומכשר · כלומר מכנים ידו לפנים ובדיק אי לא מבצבץ המוח מכשר ליה אע"פ שנשבר העצם : בדיק בשימשא · כלומר כנגד השמש : בדיק במיא · שופך לתוך הנקב מים וחוזר ושופכן מן הנקב אם המים נתלבנו בידוע שניקב קרום של מוח אם צלולים בידוע שלא ניקב קרום של מוח : כעוף